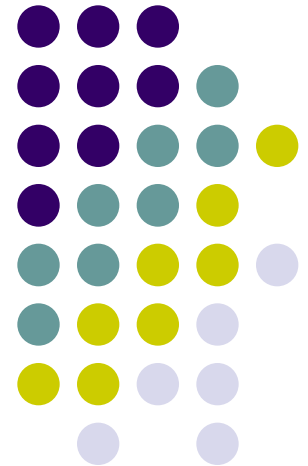

Evropské mezinárodní právo soukromé/1

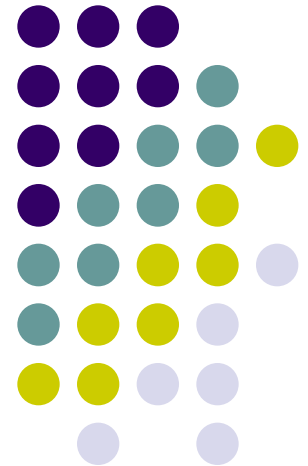

JUDr. Klára Svobodová

Prameny mezinárodního práva soukromého

Program přednášek

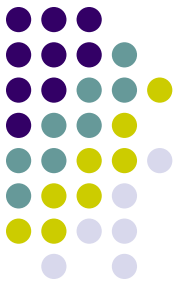

- 22.9.2009 - Mezinárodní právo soukromé – historie. Odpověď na otázku, proč s v dějinách objevila tato disciplína. Prameny právní úpravy, pravidla aplikace.
- 29.9.2009 - Soukromoprávní vztah s mezinárodním prvkem. Příklady situací. Řešení kolizní. Unifikace hmotných norem.
- 6.10.2009 - Evropský justiční prostor. Test z látky 1 – 2.
- 13.10.2009 - Smlouva s mezinárodním prvkem a její právní režim.
- 20.10.2009 - Mezinárodní delikt a jeho právní režim. Dopravní nehoda v EU.
- 27.10.2009 - Určení pravomoci soudů v jednotlivých otázkách aneb kde žalovat. Test z látky 3 – 5.
- 3.11.2009 - Manželství z pohledu mezinárodního práva soukromého.

Program přednášek

- 10.11.2009 – Dítě z pohledu mezinárodního práva soukromého.
- 24.11.2009 - Spotřebitel z pohledu mezinárodního práva soukromého. Test z látky 6 – 8.
- 1.12.2009 - Veřejná listina. Doručování.
- 8.12.2009 - Rozhodnutí soudu v mezinárodním právu soukromém.
- 15.12.2009 – Test z látky 10 – 11. Souhrnný test.

Podmínky zkoušky

- Průběžné testy
- Souhrnný test pro ty, kdo
  - Nezískali požadovaný minimální počet bodů v průběžných testech
  - Nechodili na přednášky

Literatura

- Rozehnalová, N. Gonsorčíková, M.: *Vybrané problémy mezinárodního práva soukromého a procesního – řešení sporů* (multimediální učební text), MU, Brno, 2004
- Elektronická publikace Evropské mezinárodní právo soukromé (Elportál)
- Materiály k jednotlivým přednáškám v interaktivní osnově

Prameny MPS – o čem bude řeč?

- *Kde najdeme právní úpravu jednotlivých otázek spadajících do mezinárodního práva soukromého?*

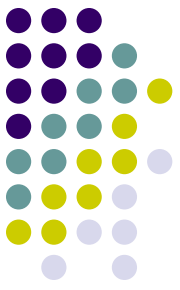
Prameny mezinárodního práva soukromého - příklad

Obchodník z ČR a obchodník z Německa uzavřeli kupní smlouvu. Český prodávající dodal zboží, ale při prohlídce bylo zjištěno, že zboží nemá požadovanou kvalitu. Kupující odmítl zboží převzít a zaplatit kupní cenu. Prodávající tvrdí, že zboží bylo při odeslání v pořádku a problémy vznikly v důsledku špatné přepravy.

Co nás zajímá v mezinárodním právu soukromém?

- *Jakým právem se budou řídit otázky: o jakou smlouvu jde, zda je smlouva platná, zda došlo k porušení smlouvy atd.?*
- *Ve kterém státě lze žalovat druhou stranu?*
- *Co se bude dít s českým rozhodnutím, pokud bude žádáno o jeho výkon v Německu nebo pokud bude žádáno o výkon německého rozhodnutí v ČR?*

Kde hledáme odpovědi na tyto otázky?

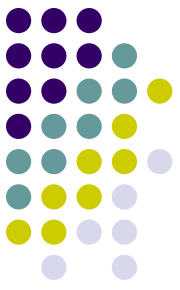

- Právní předpisy – prameny mezinárodního práva soukromého

Prameny MPS – tři skupiny podle původu

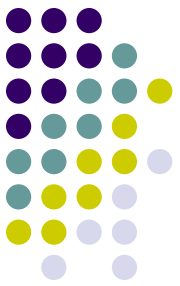

- Vnitrostátní předpisy
  - > právní předpisy přijaté v rámci české legislativní procedury
- Mezinárodní smlouvy
  - > smlouvy uzavřené mezi státy
  - > mohou obsahovat práva a povinnosti jednotlivců (přímá použitelnost)
- Komunitární právo
  - > zvláštní právní systém existující v rámci EU

Vnitrostátní předpisy

- Zákon č. 97/1963 Sb., o mezinárodním právu soukromém a procesním
  - ❖ Kolizní část – určování právního režimu
  - ❖ Právní postavení cizinců
  - ❖ Procesní část – mezinárodní pravomoc, uznání a výkon
- > kodex MPS
- > použití omezováno v důsledku existence komunitárních předpisů

Mezinárodní smlouvy

- mnohostranné x dvoustranné
- unifikující kolizní normy x unifikující přímé normy

- o právní pomoci
- v oblasti rozhodčího řízení
- v oblasti obchodu a hospodářských styků
- v oblasti mezinárodní přepravy
- v oblasti ochrany autorských a průmyslových práv
- o diplomatických a konzulárních stycích

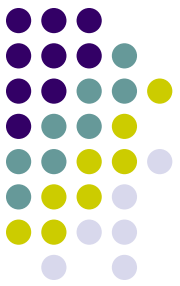
Komunitární předpisy

- 1.5.2004
- Právo ES x právo EU
- Evropský justiční prostor, soudní spolupráce v civilních věcech, evropské mezinárodní právo soukromé
- Primární právo (článek 65 SES), sekundární právo (nařízení, směrnice), subsidiární smlouvy, rozhodnutí Evropského soudního dvora

Kolize pramenů MPS

- Více pramenů upravuje stejnou otázku - různě
  - > vnitrostátní právní předpis x mezinárodní smlouva
  - > vnitrostátní právní předpis x akt komunitárního práva
  - > mezinárodní smlouva x mezinárodní smlouva
  - > mezinárodní smlouva x akt komunitárního práva

Zpět k příkladu .....

- Kterým právním řádem se bude řídit smlouva mezi Čechem a Němcem?
- 3 právní předpisy řeší tuto otázku:
  - ZMPS (vnitrostátní předpis)
  - Římská úmluva (mezinárodní smlouva)
  - Nařízení Řím I (komunitární předpis)

ZMPS - 10

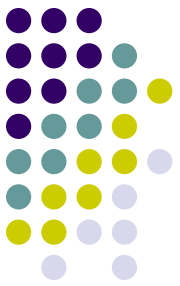
Nezvolí-li se účastníci rozhodné práva, řídí se jejich vztahy právním řádem, jehož použití odpovídá rozumnému uspořádání vztahů. Vzhledem k tomu se zpravidla řídí smlouvy kupní právem místa, kde je sídlo (bydliště) prodávajícího.

Římská úmluva – článek 4

V míře, ve které nebylo právo rozhodné pro smlouvu zvoleno v souladu s článkem 3, se smlouva řídí právem země, s níž nejúžeji souvisí.

S výhradou odstavce 5 tohoto článku platí domněnka, že smlouva nejúžeji souvisí se zemí, v níž má strana, která je povinna plnit předmět smlouvy, v době uzavření smlouvy obvyklé bydliště.

Nařízení Řím I – článek 4

- *V míře, ve které nebylo právo rozhodné pro smlouvu zvoleno podle článku 3, je právo rozhodné pro následující smlouvy určeno takto:*
  - a) Smlouva o koupi zboží se řídí právem země, v níž má prodávající obvyklé bydliště*

Vnitrostátní předpis x mezinárodní smlouva

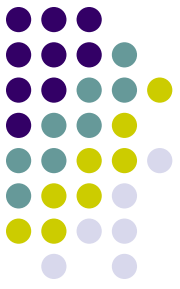
- článek 10 Ústavy -> aplikační přednost
- mezinárodní smlouva
- ČR je touto smlouvou vázána
- k ratifikaci dal souhlas Parlament
- mezinárodní smlouva je vyhlášena
- mezinárodní smlouva stanoví něco jiného než vnitrostátní předpis

Vnitrostátní předpis x akt komunitárního práva

- vyplývá z práva ES -> judikatura ESD (vyvozeno ze Smlouvy o založení ES)
- zásada přednosti (aplikační přednost)

Mezinárodní smlouva x akt komunitárního práva

- není obecné pravidlo
  - obvykle upraveno výslovně v komunitárních předpisech
- > článek 24 nařízení Řím I: *„Toto nařízení v členských státech nahrazuje Římskou úmluvu.“*

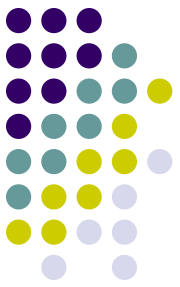
Postup soudce při hledání odpovědi na úvodní otázku

- Římská úmluva i nařízení Řím I mají přednost před ZMPS
- Zjistím, zda jsou v daném případě naplněny podmínky aplikace Římské úmluvy (působnost)
- Zjistím, zda jsou naplněny podmínky aplikace nařízení Řím I =>
  - jsou-li naplněny podmínky jen pro úmluvu => aplikace úmluvy
  - jsou-li naplněny podmínky i pro nařízení => aplikuji nařízení
  - ZMPS by bylo možné aplikovat pouze tehdy, pokud nelze použít ani úmluvu ani nařízení

Konflikt mezinárodních smluv -

1

Úmluva o doručování soudních a mimosoudních písemností v cizině ve věcech občanských a obchodních

- > mnohostranná mezinárodní smlouva
- > upravuje zasílání a doručování písemností v cizině (předvolání, doručení rozsudku)

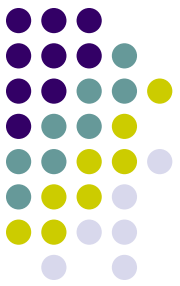
Smlouva mezi ČR a Polskem o právní pomoci a úpravě právních vztahů ve věcech občanských, rodinných, pracovních a trestních

- > dvoustranná mezinárodní smlouva
- > kromě doručování upravuje řadu dalších otázek

Konflikt mezinárodních smluv -

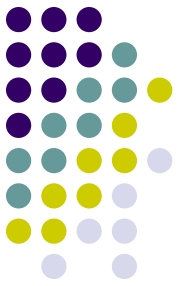
2

- oba státy jsou vázány jednou smlouvou, pouze jeden z nich je vázán druhou smlouvou => smlouva, kterou jsou vázány oba státy
- > ČR nebo Polsko by nebyly smluvní stranou mnohostranné úmluvy
- oba státy jsou vázány dvěma smlouvami =>

Konflikt mezinárodních smluv -

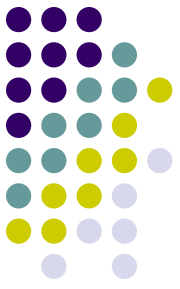
3

- vztah obou smluv je výslovně upraven alespoň v jedné z nich => zdánlivý střet
  - > ani v jedné z našich smluv není řešen vztah k té druhé
- vztah smluv není upraven ani v jedné z nich -
  - > Vídeňská úmluva o smluvním právu (15/1988 Sb.) – obecná pravidla

Konflikt mezinárodních smluv -

4

- smlouvy se týkají téhož předmětu:
  - > lze je použít současně => použití obou – pravidlo maximální účinnosti
  - > nelze je současně použít => *lex posterior derogat legi priori*
- tentýž předmět (stejné právní vztahy, stejný typ norem)
  - > v našem případě se smlouvy netýkají stejného předmětu – dvoustranná smlouva má šířeji vymezený předmět úpravy

Konflikt mezinárodních smluv -

5

- smlouvy nemají tentýž předmět => *lex specialis derogat legi generali*
- kritéria speciality:
  - > úžeji vymezený okruh právních vztahů
  - > menší počet smluvních stran
  - > přímé normy
  - > snadnější dosažení výsledku

Konflikt mezinárodních smluv - 6

- V našem případě nemá sice dvoustranná smlouva úžeji vymezený okruh právních vztahů, ale
  - > má menší počet smluvních stran
  - > vede snadněji k dosažení výsledku